

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Pavel Grosu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Grosu împotriva lui Pavel Grosu, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie, încetarea proprietății comune în devălmășie asupra imobilului cu radierea dreptului de proprietate asupra acestuia, prin stabilirea cotelor ideale proprietate personală, rectificarea înregistrării din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-417/23

NR. PIGD 2-20132548-01-2ra-20032023)

Temeiurile inadmisibilității recursului. Consecințele depunerii recursului cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 al Codului de procedură civilă.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. N. Mazur
Curtea de Apel Chișinău: jud. A. Malii, V. Buhnaci, V. Cotorobai,

11 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Pavel Grosu

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 octombrie 2020, Ina Grosu, reprezentată de avocatul Olga Cotruță a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Grosu, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie, încetarea proprietății comune în devălmășie asupra imobilului cu radierea dreptului de proprietate asupra acestuia, prin stabilirea cotelor ideale proprietate personală, rectificarea înregistrării din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a relatat că la 10 octombrie 1998 a încheiat cu Pavel Grosu căsătorie la Oficiul de Stare Civilă din mun. Chișinău, trecută în Registrul de stare civilă sub nr. xxx.

3. Prin hotărârea din 30 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis integral acțiunea sa împotriva lui Pavel Grosu cu privire la desfacerea căsătoriei. Iar, la 03 decembrie 2018 Oficiul de Stare Civilă Râșcani, mun. Chișinău, a înregistrat actul de divorț sub nr. xx, fapt confirmat de certificatul de divorț, eliberat la 29 ianuarie 2019 cu seria D-IV nr. xxxxxx.

4. Din căsătoria cu Pavel Grosu au rezultat doi copii, dintre care la momentul depunerii prezentei acțiuni unul din ei este minor și are stabilit domiciliul cu ea, iar de la pârât este încasată pensie de întreținere. Copilul mai mare, de asemenea se află la întreținerea sa, fiind student la o instituție de învățământ superior. La insistența fostului soț, împreună cu copiii lor comuni a fost nevoită să elibereze apartamentul în care au domiciliat cu familia începând cu anul 1999.

5. După divorț, în rezultatul asistenței juridice calificate solicitate, a depistat faptul că ap. XX din mun. XXXXXX str. XXXXXX, cu nr. cadastral XXXXXX, dobândit cu titlu oneros în timpul căsătoriei, este înregistrat în Registrul bunurilor imobile doar în folosul unuia dintre soți și anume doar pe numele lui Pavel Grosu. Respectiv, este pusă în situația să se adreseze cu o cerere de chemare în judecată aparte pentru a constata calitatea aceluși drept de bun comun al soților și rectificarea datelor din Registrul bunurilor

imobile. Or, la 10 octombrie 1998 între ea și Pavel Grosu a fost încheiat actul de căsătorie. La 02 noiembrie 1999 de către fostul soț Pavel Grosu a fost semnat contractul de vânzare/cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 4563, prin care a fost privatizat ap. XXX din blocul locativ aflat pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX, cu nr. cadastral XXXXXX. La 11 noiembrie 1999 în baza contractului de schimb nr. 4676, semnat între Pavel Grosu și Gheorghii Lipodatu și autentificat notarial de notarul Natalia Malîșenco, a fost efectuat schimbul de apartamente, potrivit căruia ap. XXX din blocul locativ de pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX cu nr. cadastral XXXXXX a fost transmis în proprietatea lui Gheorghii Lipodatu, iar în proprietatea lui Pavel Grosu a fost trecut ap. XX de pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX, cu numărul cadastral XXXXXX.

6. Prin urmare, înregistrarea dreptului de proprietate în folosul lui Pavel Grosu asupra bunului imobil cu numărul cadastral XXXXXX în evidența Registrului bunurilor imobile a avut loc în timpul căsătoriei și până la pronunțarea hotărârii de divorț și intrării acesteia în vigoare, adică 12 noiembrie 1999.

7. La momentul depunerii prezentei acțiuni, potrivit datelor publice oferite de IP „Agenția Servicii Publice”, valoarea cadastrală a imobilului vizat constituie 380860 de lei.

8. De altfel, reclamanta a susținut că întreaga perioadă cât a durat căsătoria cu Pavel Grosu și până în prezent, împreună cu copiii lor comuni au locuit în apartamentul litigant, ea contribuind cu veniturile proprii la întreținerea și îmbunătățirea stării acestui apartament. Timp îndelungat, anterior desfacerii căsătoriei de pârât, cel din urmă nu contribuia financiar la bugetul familiei, toate cheltuielile curente legate de întreținerea și îngrijirea copiilor fiind suportate de ea. Or, în timpul căsătoriei nici nu cunoștea volumul veniturilor fostului său soț, din ce reiese că nu se cunoaște cu certitudine patrimoniul total obținut în timpul căsătoriei.

9. Mai mult, reclamanta a relevat că la 04 iunie 2009, la insistența pârâtului, au semnat contractul matrimonial nr. 4358, autentificat de notarul privat Elena Constantinescu, potrivit pct. 1.2 al căruia, toate bunurile dobândite de fiecare din soți după încheierea prezentului contract, dar în decursul căsătoriei, se consideră proprietate personală a celui soț care le-a dobândit.

10. Astfel, invocând dispozițiile art.19 alin. (1), art.20 alin. (1), (5), art.23, 25 alin. (1), (2) și (4) din Codul familiei, art.572 al Codului civil, reclamanta a conchis că urmează a fi restabilită în drepturi, prin admiterea capătului de cerere cu privire la recunoașterea dreptului său de proprietate comună în devălmășie împreună cu fostul soț, Pavel Grosu asupra imobilului nominalizat, cu încuviințarea înscrierii acestui drept în Registrul bunurilor imobile, prin rectificare în temeiul art. 438-445 din Codul civil.

11. În final, având în vedere cele enunțate, Ina Grosu, reprezentată de avocatul Olga Cotruță a solicitat recunoașterea dreptului său și al pârâtului de proprietate comună în devălmășie asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXXX, care reprezintă ap. XX de pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX, înregistrat după Pavel Grosu în baza Contractului de schimb Nr. 4676 din 11 noiembrie 1999, autentificat de Notarul Natalia Malîșenco; partajarea bunurilor dobândite în timpul căsătoriei, deținute în proprietate comună în devălmășie de ea și Pavel Grosu; încetarea proprietății comune în devălmășie, prin stabilirea cotelor ideale proprietate personală din bunul imobil cu numărul cadastral: XXXXXX, care reprezintă ap. XX de pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX, după cum urmează, și anume câte ½ cotă-parte ideală proprietate personală a sa și a pârâtului Pavel Grosu, cu încuviințarea I.P. „Agenția Servicii Publice” Departamentul Cadastru să rectifice înregistrarea din Registrul bunurilor imobile Capitolul C Subcapitolul II „Dreptul de proprietate asupra bunului imobil”, prin radierea dreptului de proprietate a pârâtului Grosu Pavel asupra întregului bun imobil și înscrierea dreptului său de proprietate asupra la ½ cotă-parte și a lui Pavel Grosu la ½ cotă-parte din bunului imobil nominalizat, precum și încasarea din contul acestuia în beneficiul său a cheltuielilor de judecată suportate la examinarea prezentului litigiu, compuse din 6004 lei, ce constituie cheltuieli de judecată legate de achitarea taxei de stat și 5000 de lei, cheltuieli de asistență juridică.

12. Prin hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Grosu împotriva lui Pavel Grosu, cu privire la recunoașterea, apărarea dreptului de proprietate privată în devălmășie asupra bunului imobil și partajul averii comune dobândite pe parcursul căsătoriei (f.d. 147, 150-156, vol. I).

13. Pentru a hotărî astfel, prima instanță coroborând dispozițiile art. 10 alin.(1), art.19, 20, 22, 23 ale Codului familiei, art. 572, 572 din Codul civil (în redacția a.2002) cu materialele cauzei, a conchis că apartamentul litigant nu a căpătat statut de proprietate în devălmășie a soților, motiv din care nu poate fi partajat.

14. La 08 decembrie 2021, Ina Grosu, reprezentată de avocatul Pavel Cotruță a depus apel împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii sale de chemare în judecată (f.d.149, Vol.I).

15. La 14 aprilie 2022, Ina Grosu, reprezentată de avocatul Pavel Cotruță a depus apel motivat împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în care a reiterat pretențiile inițiale și a solicitat admiterea acestora (f.d.166-179, Vol.I).

16. Prin decizia din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ina Grosu, reprezentată de avocatul Pavel Cotruță.

S-a casat hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ina Grosu împotriva lui Pavel Grosu privind recunoașterea și apărarea dreptului de proprietate privată în devălmășie asupra bunului imobil și partajul averii comune în devălmășie dobândite pe parcursul căsătoriei, cu compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a recunoscut dreptul de proprietate comună în devălmășie a lui Pavel Grosu și al Inei Grosu asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXXX, care reprezintă ap. XX din str. Studenților, 10/2, mun. Chișinău, înregistrat cu cota 1.0 după Pavel Grosu în baza contractului de schimb nr. 4676 din 11 noiembrie 1999.

S-a atribuit câte ½ cotă-parte ideală în proprietate personală Inei Grosu și ½ cotă-parte ideală în proprietate personală lui Pavel Grosu din bunul imobil constituit din ap. XX situat pe str. XXXXXX, mun. XXXXXX, cu nr. cadastral XXXXXX.

S-a încasat de la Pavel Grosu în beneficiul Inei Grosu cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 5712,90 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată de reclamantă la depunerea acțiunii și suma de 4284,67 de lei, pentru examinarea apelului și suma de 5000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Ina Grosu împotriva lui Pavel Grosu, s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 5-11, Vol. II).

17. În susținerea deciziei emise, instanța de apel a reținut că înregistrarea dreptului de proprietate în folosul lui Pavel Grosu asupra bunului imobil ap. XXX din str. XXXXXX, mun. XXXXXX, cu nr. cadastral XXXXXX a avut loc în timpul căsătoriei încheiate cu Ina Grosu în baza contractului de schimb nr. 4676 din 11 noiembrie 1999, adică bunul a fost dobândit cu titlu oneros în timpul căsătoriei.

18. Respectiv, instanța de apel a ajuns la concluzia că bunul imobil litigant constituie proprietate comună în devălmășie a părților în litigiu, ca foști soți, or, acest bun a fost dobândit în proprietatea ambilor soți, în pofida înregistrării dreptului de proprietate doar pe numele lui Pavel Grosu.

19. Deoarece s-a constatat cert că părțile au obținut în proprietate bunul imobil în litigiu cu titlu oneros, în timpul căsătoriei, dar dreptul de proprietate a fost înregistrat doar pe numele unuia din soți, instanța de apel a ajuns la concluzia că pretenția Inei Grosu, privind recunoașterea dreptului său de proprietate asupra acestui imobil, este întemeiată și legală.

20. Cu referire la pretenția Inei Grosu privind partajarea bunului imobil litigant și încetarea proprietății comune în devălmășie, prin atribuirea cotelor părți egale ideale fiecăruia, instanța a considerat că această pretenție urmează

a fi respinsă, or, potrivit art. 361 din Codul civil, împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face: 1) în natură; 2) prin atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte; ori, în caz de neînțelegere 3) vânzarea la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

21. Respectiv, deoarece Ina Grosu a solicitat și insistat la partajarea bunului prin atribuirea cotelor părți, iar legislația nu prevede și nu acordă o asemenea posibilitate de partajare, instanța de apel nefiind în drept de a subroga reclamanta în formularea pretențiilor, conform art. 27 din Codul de procedură civilă (disponibilitatea părților), acțiunea urmând a fi judecată în limitele pretențiilor din cererea de chemare în judecată și solicitărilor din cererea de apel (art. 240 alin. (3) și 373 din Codul de procedură civilă), Curtea de Apel Chișinău a reținut că nu are o altă posibilitate și opțiune de a acționa, decât a respinge în rest pretențiile înaintate de Ina Grosu, privind partajul averii comune și încetarea proprietății comune în devălmășie, deoarece la moment aceste pretenții sunt neîntemeiate.

22. Subsecvent, deoarece acțiunea a fost admisă parțial, instanța de apel a admis pretenția Inei Grosu cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

23. La 07 martie 2023, Pavel Grosu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe și încasarea din contul Inei Grosu în beneficiul său a taxei de stat achitate în sumă de 2857 de lei (f.d. 18-31, Vol. II).

24. În motivarea cererii de recurs Pavel Grosu a reiterat motivele de fapt și de drept invocate anterior la etapa examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând dezacordul cu deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău pe care o consideră neîntemeiată, ilegală și pasibilă casării în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a) și c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

25. Subsecvent, Pavel Grosu a notat că nu a fost înștiințat legal despre cererea de apel depusă de către Ina Grosu, respectiv nici despre ședința de judecată. Or, la materialele dosarului lipsește confirmarea recepționării de către el a cererii de apel depusă de Ina Grosu, precum și confirmare că a fost înștiințat despre termenul acordat pentru depunerea probelor și a referinței, astfel fiind încălcat dreptul său la un proces echitabil, prin lipsirea sa de dreptul de a prezenta probe și referință.

26. Așadar, recurentul a susținut că a aflat cu o zi înainte de la o vecină care cunoștea despre ședința ce urma să aibă loc la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, s-a prezentat la ședința de judecată stabilită pentru 16 iunie 2022 și a informat instanța de judecată despre faptul că nu a fost înștiințat legal despre actele de procedură, termenul de depunere a referinței, respectiv a solicitat

termen pentru a face cunoștință cu cererea de apel și depune referință.

27. În context, făcând trimitere la dispozițiile art. 100 alin. (1), art. 103 alin. (2) și (3), art. 105 alin. (1) și (4) din Codul de procedură civilă, recurentul a indicat că instanța de apel, a respins admiterea referinței sale, invocând că procedura de citare legală a fost respectată, respectiv referința depusă este tardivă.

28. Astfel, în opinia recurentului, instanța de apel i-a încălcat dreptul fundamental de acces la justiție, precum și la un proces echitabil. Or, faptul transmiterii citației avocatului Borislav Babenco, nu constituie confirmarea faptului că el a fost înștiințat în acest sens, întrucât legea expres stabilește că în astfel de cazuri comunicarea actelor se confirmă prin semnătura pe exemplarul ce urmează a fi depus în instanță sau prin orice mijloace care asigură confirmarea recepționării. Iar, la materialele dosarului lipsește confirmarea de recepționare a actelor procedurale de către el, precum și orice altă dovadă, care ar putea constitui o confirmare a înștiințării lui despre cererea de apel și termenul acordat de către instanța de apel pentru prezentarea referinței.

29. Mai mult, avocatul Borislav Babenco în cadrul ședinței de judecată a informat instanța de apel despre faptul că acesta nu a recepționat nicio citație în dosarul clientului Pavel Grosu.

30. De altfel, recurentul a punctat că instanța de apel era obligată să îl înștiințeze și pe el personal, deoarece avea dreptul să-și angajeze un alt avocat că să-i reprezinte interesele în apel, iar avocatul Borislav Babenco nu era obligat să-l anunțe despre data numirii ședinței de judecată. Or, examinând cauza fără a-l înștiința, instanța de apel a încălcat dreptul de acces la justiție, stipulat la art.5 din Codul de procedură civilă.

31. Complementar, recurentul a susținut că a depus în termen cererea de recurs, deoarece a recepționat copia deciziei instanței de apel la 16 ianuarie 2023 în cutia sa poștală.

32. La 22 martie 2023 în adresa Inei Grosu și a avocatului Pavel Cotruță a fost expediată copia recursului depus de Pavel Grosu, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

33. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului declarat de Pavel Grosu, intimata sau reprezentantul acesteia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

35. Odată ce recursul a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

36. Art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:
b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.”

37. Art. 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.
(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

38. Art. 110 din Codul de procedură civilă, enunță că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte”.

39. Art. 111 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.
(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.
(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

40. Art. 112 alin. (3) din Codul de procedură civilă, statuiază că:

„(3) Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.”

41. Art. 113 din Codul de procedură civilă, accentuează că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

42. Art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„(1) Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

(3) La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).”

43. Art. 75 alin.(4) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(4) Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.”

44. Art.100 alin. (1) al Codului de procedură civilă, prevede că:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

45. Art. 105 alin. (5) din Codul de procedură, prevede că:

„(5) Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmînează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmînează în același mod unui alt angajat, considerîndu-se recepționată de organizație. Dacă părțile și alți participanți la proces sînt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturînd orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.”

46. Art. 56 alin. (3) al codului de procedură civilă, stipulează că:

„(3) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

47. Art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

48. Art. 80 alin. (9) din Codul de procedură civilă enunță că:

„(9) Reprezentantul care renunță la împuterniciri trebuie să înștiințeze atât reprezentatul, cât și instanța cu cel puțin 10 zile înainte de data judecării cauzei sau înainte de expirarea termenelor de atac.”

49. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

50. Art. 11 alin.(2) din Codul civil, statuiază că:

„(2) În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.”

51. Art.14 alin.(2) din Codul civil stipulează că:

„(2) Nicio persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.”

52. Art. 22 alin. (1) – (3), (4) lit.c) și alin.(5) din Codul civil, prevede că:

„(1) Se consideră notificare comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic.

(2) Notificarea poate fi făcută prin orice mijloace adecvate circumstanțelor dacă legea sau actul juridic nu impune o anumită cerință de formă.

(3) Notificarea produce efecte din momentul când ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întârziat.

(4) Notificarea se consideră ajunsă la destinatar:

c) în cazul unei notificări transmise prin poștă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar;

(5) Notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerințele prevăzute la alin. (4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întâi.”

53. Art. 1 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, accentuează că:

„(1) Profesia de avocat este exercitată de persoane calificate și abilitate, conform legii, să pledeze și să acționeze în numele clienților lor, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții lor.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

54. Din interpretarea corectă a prevederilor art. 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, indicat la pct.37, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

55. Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (cauzele Nicolae Popa versus România, 09 decembrie 2014, parag. 16, Tence versus Slovenia, 31 mai 2016, parag.31). Mai mult, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (cauzele Ponomaryov versus Ucraina, 03 aprilie 2008, parag. 41, Ustimenko versus Ucraina, 20 octombrie 2015, parag. 47).

56. Cu toate acestea, pentru a evita un formalism excesiv, instanțele de judecată trebuie să țină cont de personalitatea celui ce contestă și dacă persoana interesată a fost reprezentată de o persoană cu studii în domeniul juridic sau de un avocat pe parcursul procedurilor judiciare.

57. Conform proceselor-verbale ale ședințelor de judecată ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și ale Curții de Apel Chișinău, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, recurentul Pavel Grosu a beneficiat de serviciile avocatului, Borislav Babenco, care a participat alături de însuși Pavel Grosu în ședințele judiciare ale instanțelor ierarhic inferioare.

58. Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 octombrie 2022 și expediată, în corespundere cu dispozițiile art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, indicat la pct.44, reprezentantului recurentului, avocatului Borislav Babenco, prin e-mail, la 05 ianuarie 2023, iar lui Pavel Grosu, la cererea acestuia din 04 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal la data de 06 ianuarie 2023, fapte confirmate prin extrasul din poșta electronică și scrisoarea de expediere a actului judecătoresc, anexate la dosar (f.d.13, Vol.II).

59. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, în speță, prin prisma prevederilor art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, indicat la pct.37, termenul de procedură de 2 luni instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de declarare a recursului și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei notificării avocatului a actului judecătoresc de dispoziție, respectiv – 06 ianuarie 2023 și a expirat la data de 06 martie 2023.

60. Or, instanța de apel nu a fost informată, în conformitate cu dispozițiile art. 80 alin. (9) din Codul de procedură civilă, de către avocatul Borislav Babenco sau de către Pavel Grosu despre încetarea contractului de asistență juridică dintre cei doi, astfel încât instanța să nu acționeze în baza prevederilor art.105 alin. (5) din Codul de procedură civilă, dar să expedieze actele de procedură doar la adresa de corespondență a lui Pavel Grosu.

61. La fel, nici cererea de recurs nu conține mențiunea că avocatul Borislav Babenco nu ar fi recepționat decizia motivată și nu i-ar fi comunicat despre recepționarea acesteia recurentului Pavel Grosu, sau că raporturile juridice de asistență juridică dintre cei doi ar fi expirat.

62. Prin urmare, Pavel Grosu, a depus cererea de recurs împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la 07 martie 2023, adică după expirarea termenului stabilit de lege.

63. Subsidiar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că anexarea de către recurent la cererea de recurs a copiei plicului, prin care Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa lui Pavel Grosu a copiei deciziei motivate din 06 octombrie 2022, sub pretextul că aceasta a fost recepționată la data de 16 ianuarie 2023, iar recursul depus în termen, este irelevantă, în condițiile în care, actul judecătoresc contestat, care face obiectul prezentului recurs a fost notificat, prin e-mail reprezentantului recurentului Pavel Grosu, avocatului Borislav Babenco, la 05 ianuarie 2023.

64. Aici, având în vedere dispozițiile art. 1 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 22 alin. (1) – (3), (4) lit. c) și alin.(5) din Codul civil, art. 105 alin. (5) din Codul de procedură, menționate la pct.45, 52-53, instanța de recurs notează că, în condițiile valabilității contractului de asistență juridică încheiat cu Pavel Grosu, avocatul Borislav Babenco, recepționând la 05 ianuarie 2023 la adresa sa de e-mail, copia deciziei motivate din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, urmă să-și informeze clientul în acest sens, or, ultimul să conlucreze cu acesta în scopul apărării drepturilor sale de acces la justiție, prin depunerea în termen a cererii de recurs, acțiuni însă omise de aceștia.

65. De altfel, prin prisma dispozițiilor art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că deși recursul a fost depus cu încălcarea termenului legal instituit de legiuitor, Pavel Grosu, nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului în temeiul și condițiile prevăzute la art. 116 din Codul de procedură civilă, indicat la pct.42.

66. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, în condițiile speței nu sunt aplicabile dispozițiile art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, or, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit doar în cazul când persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea sa de a exercita acest act de procedură în interiorul termenului legal.

67. Instanța de recurs reliefează că, în corespundere cu art. 56 alin. (3) și art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, menționate la pct.46-47, participării în proces, având cunoștința de dispozițiile legale și de actele de

dispoziție emise de instanțele judecătorești, urmează să se conformeze acestora și să facă uz de drepturile lor procedurale cu diligență.

68. Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

69. Contrar acestor prevederi legale, Pavel Grosu, nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termenul prevăzut de lege.

70. De altfel, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 CEDO.

71. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

72. În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

73. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Pavel Grosu.

74. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 433 lit.b) din Codul de procedură civilă, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Pavel Grosu împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă